

מסורת הש"ס

(א) נמוס' דנגעים פ"א], (ב) [ערכין ג.א.], (ג) [ויקרא יג.], (ד) [נבירות פ.ז.], (ה) [ושל. כס"ג.], (ו) לדומה לו הוא דקאמריין. יעב"ז, (ז) נוע"ע מוס' ערכין ג. ד"ה דמסבירי].

תורה אור השלם

- ↑ וְלִשְׁמַת וְלִפְסַחַת וְלַבְּחֶרֶת: וַיִּקְרָא יְיָ בַּיּוֹם

הגהות הב"ח

(א) נמרא ליה והתנן ר' עקיבא: (ב) רש"י ד"ה ואם לאו וכי' היה שיפרש מה הוא שואל: (ג) ד"ה פתוך מעורב והוא: (ד) תוספות ד"ה כל וכי' כשאין ישראל בקי עמו דאם:

האי מאי בשלמא בלא סיד קרוס ביצה לא קשה. ולשאת ולספחת

כתיב משמע לשאת ולספחת ולנטפל עמה ש"מ דרבי לה רחמנא

טפילה וטפילה כל שהוא במשמע ובלבד שיהא ממראות נגעים:

ואף ע"ג דמנחם מינה עוצא. וס"ל לר"ע דלשאת רבי לזהרת

לא רבי דהא ספחת נשאת הוא דכתיב הלכך שאת הוא דמנטרפא לזהרת דסמוכה לה וכתיב והיה א

מלמד שמנטרפין וסיד לשאת ממילא דהא דמיא לה וכן קרוס לשאת דספחת נשאת כתיבא ורבי לה תולדה

וּו למעלה מזו דר' עקיבא בסיד ושאת וזהרת מיתוקס: אלא סיד **ההיכל**. כי מפלגת להו ברתמי מיני זו תולדה לזו וחו תולדה לזו: קשיא. היאך יטטרף בהרת לסיד ותולדתו ז'

לרבי עקיבא דאית ליה זו למעלה מזו דהא ליכא למימר לרבי עקיבא דכי היכי דאיתרבאי טפילה לשאת

ממשמעות איתרבאי טפילה נמי לזהרת מדרשא דאמר לקמן לרבנן דא"כ זו למעלה מזו דרבי עקיבא היכא איתיה אבות ותולדות הוא דאיכא ואין בהם צירוף אלא לגבוה ממנו שתי מעלות: **והיכא שמעינן ליה לר' עקיבא**. דקפיד אסדר מעלות לצירוף: **יהושע בנו של ר' עקיבא**. הוא יהושע בן קרחא שר' עקיבא

קרח היה דאמררי' בצבורות (דף נח.) חוץ מן הקרח הזה: **מפני מה כו'**.

כדמפרש צבי ואזיל יאמרו מקרוס כו': **ואם לאו מה יאמרו**. מחזר

היה (ו) שמפרש מה הוא שואל: **יאמרו מקרוס ביצה ולמעלה טמא**. אחר שאין לנו חלוק במראות לובן למעלה מקרוס ביצה אלא ד' מראות הללו יאמרו כל מראה לובן שהוא מקרוס ולמעלה טמא דקיימא לן (פסחים דף א.) לעולם ישנה אדם לתלמידו דרך קצרה ולמה הזכירו שמותן:

אמר לו לומר נך שמנטרפין זה עס זה. לך שגאוס וסידרוס לומר לך שכסדר הזה משנתן וכן דרך צירופם. ועדיין אין אנו יודעין באיזה סדר הוא שונה אותן ומתשוצות בנו אנו

באין ללמוד: **אמר לו ויאמרו מקרוס ביצה ולמעלה טמא ומנטרפין זה עס זה**. ומתשוצתו אנו למידין סדר משנת אציו: ואילו **מסיד ולמעלה לא קאמר ליה**. יאמרו מקרוס ביצה ולמעלה טמא ומנטרף ומסיד ולמעלה טמא ומנטרף. שמע מינה שמיע ליה מיניה כולוהו צהדי שאת ומנטרפין עליון אחד לשתי תולדות דאי סלקא דעתך משנת אציו כסדר משנתנו תולדה לזהרת סיד ותולדה לשאת קרוס ביצה הכי הוה ליה למימר יאמרו מקרוס ביצה ולמעלה טמא ומנטרף מסיד ולמעלה טמא ומנטרף ומדיהבין עליון לסיד צפני

עצמו ועליון לקרוס צפני עצמו ממילא שמעינן דמנטרפין דקאמרי רבנן כל חד לעליון שלו אמרי והא מסברא ידעינן דעליונו של סיד שלג של (ו) קרוס אמר דכיון דאין חלוק מראות בלובן מקרוס ולמעלה אלא ד' אלו וצקרא תרי כתיבי והכתוב מעיד שבהרת לבנה כדלקמן [ע"צ] והשאת קרובה לה כמשמעה גבוהה ממילא כי יהבת תולדה לזה ותולדה לזה מראה הסיד תתן לזהרת ומראה הקרוס תתן לשאת שאם באתה ליתן מראה סיד ללמר מפני שהוא קרוב לה למי תתן מראה הקרוס הכי הוה ליה למימר ולא הוה ליה למימר יאמרו מקרוס ולמעלה טמא ומנטרפין דאי הוה תני הכי לא הוה סלקא דעתך לחלק תולדה לזה ותולדה לזה ומדאזכציה הכי ש"מ שמיע ליה שאין תולדה לזהרת אלא עליון אחד לשתי תולדות והלכך על כרחך הוא שאת דרבי ליה רחמנא טפילה וסדר משנתן דקא"ל שגשנית כסדר צירופן הכי קא"ל זו למעלה מזו נשנו שלג והלמר והסיד וקרוס ומנטרפין שלג עם הלמר והלמר עם הסיד והקרוס דהא ליכא למימר דשמיע ליה מיניה שתינן תולדה לשתייהן דהא מהיכא תיתי שיהא הקרוס מנטרף לשלג לא כסדר מעלות ולא מן המקרא אלא ודאי צהדי שאת הוא דשמיע ליה מיניה דמנטרפין דרחמנא יהציגהו ליה טפילה לשאת ולא לזהרת ולכך השיצו יאמרו מקרוס ולמעלה טמא ומנטרפין והכל יודעין דצירוף מראה דאמררי' לדומה ^ו הוא לו דקאמריין וכל מה שאדם יכול להצין מסדר משנתן בהזכרת שמותן היה מצין מאליו שאין לך אדם מסדרין אלא כסדר שהן שנויים עכשיו: **ודלמא שאם ותולדה צהרם ותולדהם**. שמיע ליה והכי נמי קא"ל יאמרו מקרוס ולמעלה מסיד ולמעלה ותנא הוא דלא קפיד למיחסב ולמחל כי רוכלא: **משל דרבי עקיבא**. סדר צירופן: **פתוך**. מעורב (ו) הוא נגע לבן אדמדם הכתוב בתורה [ויקרא יג] דמדקאמר שנפלו לתוכו טיפי דם מכלל דצפתוך קאמר: **שצו ושצוה**. על כרחך על ראשון ושני קאמר שכן לשון משנה והכי קאמר אדמדם שצראשון ושני סימן פתיכת אודם שצהם נכרת במקום אחר כגון פתפת דם כחלז ומראהו לא אדום ולא לבן אלא כיון המזוג וסציבותיו לבן: **אלא שאדמומיתו של שלג עזה**. כלומר לבנה משל סיד ושל סיד דיהה הימנה ומדקתני הכי כסיפא שמעינן לרישא דשצוה ושצוה דקאמר בשלג וסיד קאמר. אלמא סדר משנתו של רבי עקיבא סיד אחר שלג:

שבועות שתיים פרק ראשון שבועות

ו.

אף ע"ג דמנחתא מינה טובא. פירש בקונטרס דלר' עקיבא סיד וקרוס הוו תרוייהו תולדה דשאת וספחת אשאת קאי ולא אזהרת והא דקצעי בסמוך טפילה לזהרת מנא ליה לרבנן קצעי דלרבי עקיבא אין לזהרת שום טפילה וכן פירש לקמן

וקשיא דהא בקונטרס פירש צעזמו דאית ליה לר' עקיבא צ' שהן ארבע וכן נמי מוכח בסמוך דקאמר מפני מה אמרו מראות נגעים שנים שהן ארבעה כו' ושנים שהן ארבעה משמע שמכל אצ יוצאה תולדה אחת כמו שמים שהן ארבע דשבת ודיעות ושצועות ועוד כיון דלספחת לא קאי אלא אשאת מנ"ל לרבות שתי תולדות לא נרצה לה כ"א סיד אבל קרוס נימא דטהור ועוד דאמר לקמן משל דרבנן למה הדכר דומה לתרי מלכי ותרי איפרכי מלכו של זה למעלה ממלכו של זה ופריך האי זו למעלה מזו וחו למעלה מזו כו' והיינו כרבי עקיבא משמע דלרבי עקיבא נמי יש לכל אצ תולדה לךך נראה לפרש דלר' עקיבא נמי סיד תולדה דבהרת ואפ"ה אין מנטרפת עמה הואיל שגבוהה ממנה שתי מעלות אבל עם השאת מנטרפת שאין גבוהה הימנה אלא מעלה אחת והא דקאמר האי לאו צת מינה הוא היינו אס מתנימין כר' עקיבא אחיא וקרוס שהיא תולדה דשאת מנטרפת עמה וע"ג דמרחקא טובא מוכתיב טפי ספחת אשאת מזהרת מדלא כתיב ולשאת ולזהרת ולספחתיהם והשתא הא דקצעי לקמן טפילה לזהרת מנא ליה צבי. נמי לר"ע: **בפ"ג מה אמרו**. פירוש למה הזכירו כלל שמומיהן: **ויאמרו** מקרוס **ביצה ולמעלה טמא ומצטרפין**. פירוש ויפרשו דמנטרפין זה לזה הסמוכים צמעלה אחת דאס לא יפרשו הוה אמיינא דכולהו מנטרפי צהדי הדדי ואע"פ שלא הייתי יודע כל דין צירופן כגון קרוס צהדי למר צוה לא היה מושג דהשתא נמי דתני צ' שהן ד' לא שמעינן כל סדר צירופן:

כל כהן שאינו בקי בהן ובשמוותיהן כו'. כשאין ישראל (ו) חכם עמו דאס ישראל צקי עמו אפי' כהן שטוה אומר לו ישראל אומר טמא והוא אומר וישראל צקי היינו דמסברו ליה וסביר דאמר צריש ערכין (דף ג. א. ושם) ואס תאמר ומה לנו לזה הישראל הואיל ויש שם ישראל אחר המסבירו ויש לומר כגון שהמסביר עיניו כהות ואינו יכול לראות": **ואאחד נפל לראותו** י"ב. כאן לא כפל טיפות

משום דכבר נפלו הרבה וצדבר מועט שמוסיפין עליו ניכר:

ואס עצמו ועליון לקרוס צפני עצמו ממילא שמעינן דמנטרפין דקאמרי רבנן כל חד לעליון שלו אמרי והא מסברא ידעינן דעליונו של סיד שלג של (ו) קרוס אמר דכיון דאין חלוק מראות בלובן מקרוס ולמעלה אלא ד' אלו וצקרא תרי כתיבי והכתוב מעיד שבהרת לבנה כדלקמן [ע"צ] והשאת קרובה לה כמשמעה גבוהה ממילא כי יהבת תולדה לזה ותולדה לזה מראה הסיד תתן לזהרת ומראה הקרוס תתן לשאת שאם באתה ליתן מראה סיד ללמר מפני שהוא קרוב לה למי תתן מראה הקרוס הכי הוה ליה למימר ולא הוה ליה למימר יאמרו מקרוס ולמעלה טמא ומנטרפין דאי הוה תני הכי לא הוה סלקא דעתך לחלק תולדה לזה ותולדה לזה ומדאזכציה הכי ש"מ שמיע ליה שאין תולדה לזהרת אלא עליון אחד לשתי תולדות והלכך על כרחך הוא שאת דרבי ליה רחמנא טפילה וסדר משנתן דקא"ל שגשנית כסדר צירופן הכי קא"ל זו למעלה מזו נשנו שלג והלמר והסיד וקרוס ומנטרפין שלג עם הלמר והלמר עם הסיד והקרוס דהא ליכא למימר דשמיע ליה מיניה שתינן תולדה לשתייהן דהא מהיכא תיתי שיהא הקרוס מנטרף לשלג לא כסדר מעלות ולא מן המקרא אלא ודאי צהדי שאת הוא דשמיע ליה מיניה דמנטרפין דרחמנא יהציגהו ליה טפילה לשאת ולא לזהרת ולכך השיצו יאמרו מקרוס ולמעלה טמא ומנטרפין והכל יודעין דצירוף מראה דאמררי' לדומה ^ו הוא לו דקאמריין וכל מה שאדם יכול להצין מסדר משנתן בהזכרת שמותן היה מצין מאליו שאין לך אדם מסדרין אלא כסדר שהן שנויים עכשיו: **ודלמא שאם ותולדה צהרם ותולדהם**. שמיע ליה והכי נמי קא"ל יאמרו מקרוס ולמעלה מסיד ולמעלה ותנא הוא דלא קפיד למיחסב ולמחל כי רוכלא: **משל דרבי עקיבא**. סדר צירופן: **פתוך**. מעורב (ו) הוא נגע לבן אדמדם הכתוב בתורה [ויקרא יג] דמדקאמר שנפלו לתוכו טיפי דם מכלל דצפתוך קאמר: **שצו ושצוה**. על כרחך על ראשון ושני קאמר שכן לשון משנה והכי קאמר אדמדם שצראשון ושני סימן פתיכת אודם שצהם נכרת במקום אחר כגון פתפת דם כחלז ומראהו לא אדום ולא לבן אלא כיון המזוג וסציבותיו לבן: **אלא שאדמומיתו של שלג עזה**. כלומר לבנה משל סיד ושל סיד דיהה הימנה ומדקתני הכי כסיפא שמעינן לרישא דשצוה ושצוה דקאמר בשלג וסיד קאמר. אלמא סדר משנתו של רבי עקיבא סיד אחר שלג:

ואס

עין משפט

גר מצוה

בג א ב מיי פ"א מהל'
טומאת נרעת הלכה ג
סמג עשין לכל ועיין בז"מ
ובששנות:

בד ג ד מיי' שם הל' ד:

רבינו חננאל

ורחינן הא לא קשיא דאע"ג דקרוס ביצה מתחתיו דסיד כלומר מכהייה מסיד ההיכל. רחמנא אמר ולשאת ולספחת ספחת טפילה קשיא. אלא מחוורתא מתני' דלא כר' עקיבא. והיכא שמעינן לר' עקיבא דאמר זו למעלה מזו. איילמא כדשאל ליה בריה מפני מה אמרו מראות נגעים שנים שהן ד' ולא אמרו מקרוס ביצה ולמעלה בלבנות טמא והשיבו אביו לומר מצטרפין זו עם זו. ואמר לו ויאמרו מקרוס ביצה ולמעלה טמא ומצטרפין זו עם זו וכי'. ודיקת מדלא אמר ליה מסיד ההיכל ומקרוס ביצה ולמעלה ש"מ דשמיע ליה מאבהו דבהדי שאת מצטרפי דבעינן זו למעלה מזו. דלמא לא אמר הכי. אלא שאת ותולדתה דהוא קרוס ביצה והוא הדין לבהות ותולדתה דהוא סיד ההיכל אלא (מדתניא המזוג שבוה ושבוה כיון המזוג במים. אלא של שלג עזה ושל סיד דיהה הימנה ואמר) [מדר"ח דאמרן ר' חנינא משל דר' עקיבא למה הדבר דומה לר' כוסות של חלב אחד נפל לתוכו שתי טיפות דם ואחד נפל לתוכו ד' טיפות דם כו' עד שכולן מראה לבן הן אלא שזו למעלה מזו. ורחינן אימור דשמעת ליה לר' עקיבא זו למעלה מזו כפתוך. פי' במעורב. בחלוק. כלומר בשאינו מעורב מי שמעת ליה הכי. ואפי' כפתוך גופיה מי אית ליה האי סברא. והא תנן בתחלת מסכת נגעים ר' עקיבא אומר אדמדם שבוה ושבוה כיון המזוג במים אלא של שלג עזה ושל סיד דיהה הימנה.